

Kriminālatbildības par slepkavību pilnveidošana

The Perfection of Penal Responsibility on a Murder

Petra Janule

LU Juridiskās fakultāte

Krimināltiesisko zinātņu katedras doktorante

E-pasts: petrajanule@inbox.lv, tālrunis: 67201300

Publikācija veltīta jautājumam par nepieciešamību pilnveidot atbildības par dzīvības apdraudējumu krimināltiesisko regulējumu, veidojot jaunus kvalificētus slepkavības sastāvus. Pamats šādam ierosinājumam izriet no autores veiktā tiesu prakses pētījuma krimināllietās par slepkavībām par laika posmu no 2000. līdz 2010. gadam ieskaitot, kā arī no citu valstu krimināltiesiskā regulējuma salīdzinošās analīzes. Tāpat ņemta vērā likumdevēja vēsturiskā pieredze, nosakot kriminālatbildību par citas personas tīšu nonāvēšanu kodifikācijās, kas bija spēkā Latvijas teritorijā 20. gadsimtā.

Atslēgvārdi: kriminālatbildība, slepkavība, kvalificēts sastāvs, pastiprinoši apstākļi.

Satura rādītājs

<i>levads</i>	65
<i>1. Radnieku slepkavība</i>	66
<i>2. Slepkavība aiz huligāniskām tieksmēm</i>	67
<i>Kopsavilkums</i>	68
<i>Izmantoto avotu saraksts</i>	69
<i>Atsauces</i>	70
<i>Summary</i>	72

levads

Atbilstoši Vispārējās cilvēka tiesību deklarācijas¹ 3. pantā un citos starptautiskajos tiesību aktos noteiktajam, ka ikvienam ir tiesības uz dzīvību, kam korespondē Latvijas Republikas Satversmes² 93. pantā deklarētais: „Ikvienu tiesības uz dzīvību aizsargā likums”, Krimināllikumā³ (turpmāk arī – KL) ir ietverts daudz normu, kurās noteikta atbildība par tīšu dzīvības apdraudējumu, tostarp arī izdarītu pastiprinošos un sevišķi pastiprinošos apstākļos. Kvalificēti sastāvi tradicionāli veidoti, ņemot vērā slepkavības izdarīšanas veidu un apstākļus, cietušā pazīmes, vainīgās personas nolūku un motīvu, atņemot citai personai dzīvību, ko konstatējot nodarījums tiek kvalificēts saskaņā ar Krimināllikuma 117. vai 118. pantu.

Tai pašā laikā, veicot tiesu prakses pētījumu krimināllietās par slepkavībām, identificēti Latvijas krimināltiesībās neregulēti apstākļi, kas, autoresprāt, tāpat būtu atzīstami par slepkavību pastiprinošiem, piemēram, radnieku slepkavība, slepkavība aiz huligāniskām tieksmēm. Tālāk tas tiks pamatots ar konkrētiem prakses piemēriem.

1. Radnieku slepkavība

Radnieku dzīvības aizskārums, ko, ņemot vērā ar izcelšanās kopību saistītās attiecības, P. Mincis raksturo kā „dabas likumus nicinošu noziegumu”,⁴ vērsšanās pret ģimenes pienākumu, tika atzīti par vienu no smagākajiem noziegumiem dažādos sabiedrības attīstības posmos. Tā jau saskaņā ar Senās Ēģiptes krimināltiesībām īpaši bargi bija sodāma tēva slepkavība,⁵ par visļauņprātīgāko no noziegumiem tēva (*faterfamilias*) slepkavība tika uzskatīta Senās Romas tiesībās,⁶ tai vēlāk pielīdzināja arī vīriešu dzimuma radnieku noslepkavošanu. Senās Babilonijas valstī sastādītā cara Hamurabi likumu kodeksa 153. pants noteica: „Ja kāda vīra sieva cita vīrieša dēļ nogalinājusī viņu dzīvesbiedrus (vīru vai cita vīra sievu), viņi abi tiks uzdurti uz mietiem.”⁷ Īpaši liela nozīme slepkavības kvalifikācijā radnieciskajām attiecībām bija arī Senās Ķīnas tiesībās.⁸

Laika gaitā mainījās arī sava bērna nonāvēšanas juridiskais izvērtējums. Senākajās tiesībās (IV tabulas 1. pants) ģimenes tēvs nesodīti varēja atņemt dzīvību jaundzimušajam, kas bija piedzimis ērms (*monstrum*),⁹ kā arī par pārkāpumiem tēvs varēja sodīt bērnu pat ar nāvi (*ius vitae ac necis*), bet vēlākajā periodā tēva izdarīta sava bērna slepkavība tika uzskatīta par smagu noziegumu.¹⁰ Arī viduslaiku Vācijas kriminālkodeksā (*Peinliche Gerichtsordnung*) Vācijā noteica, ka sievieti, kura ļaunprātīgi, slepeni un pēc savas gribas bija noslepkavojusi jaundzimušo, dzīvu apraka, pirms tam uzsēdinot uz mieta, vai arī pirms noslicināšanas tai miesa bija jārauj ar nokaitētām knaiblēm.¹¹

Viduslaiku Anglijas krimināltiesības kā sevišķi smagu noziegumu nodalīja tā saukto mazo nodevību (*petty treason*), par kādu atzina arī sievas izdarītu sava vīra slepkavību.¹² Tuvu radnieku slepkavību par smagu noziegumu atzina viduslaiku Japānas¹³ un Ķīnas¹⁴ krimināltiesības, ietverot to īpaši netikumīgu noziegumu kategorijā, kas ir pretrunā ar dabisko kārtību.¹⁵

Radnieku slepkavība kā pastiprinošs apstāklis bija pazīstama arī jauno laiku krimināltiesībās. Tā Francijas 1810. gada kriminālkodeksā¹⁶ izdalīta radnieku augšupējā līnijā slepkavība, kas, lai arī apzīmēta kā tēva slepkavība (*parricide*), cietušo lokā ietver gan bioloģiskos vecākus un adoptētājus, gan arī ikvienu augšupējo radnieku, un bērnu slepkavība, kas tika klasificēta kā slepkavība pastiprinošos apstākļos (*assasinat*).¹⁷ Par smagu slepkavību (*Mord*) radnieku augšupējā līnijā tišu nonāvēšanu atzina arī Vācijas impērijas 1871. gada kriminālkodekss,¹⁸ tāpat kā Krievijas 1845. gada Sodu likumi par krimināliem un pārmācīšanas sodiem.¹⁹ Šajā kodifikācijā par vissmagāko noziegumu pret dzīvību tika atzīta tēva un mātes slepkavība, kad nodoma rašanās brīdī, atšķirībā no citām smagām slepkavībām, nebija nozīmes; kā smaga slepkavība tika atzīta arī radnieku augšupējā un lejupējā līnijā tiša nonāvēšana.

Vecāku – mātes un likumīgā tēva – nogalināšana un radnieciskā slepkavība, kad par cietušo tika atzīti radnieki augšupējā un lejupējā līnijā, vīrs un sieva, brālis un māsa, tika izdalīta arī Krievijas 1903. gada Sodu likumos,²⁰ kas Latvijas teritorijā bija spēkā līdz 1933. gada 31. jūlijam, kad ar 1. augustu stājās spēkā pirmais Latvijas krimināllikums – Sodu likums.²¹ Lai arī šī kodifikācija kvalificētos slepkavības gadījumus atsevišķi neuzskaitīja, likuma 430. pantā norādot, ka tā ir slepkavība, kas „kvalificēta pēc noslepkavotās personas, izdarīšanas veida vai nolūka”, šīs normas komentāros skaidrots, ka „430. pantam var pakļaut gadījumus, kad noslepkavoti: tēvs, māte, tuvs radnieks, laulātais”²².

Vēlākās kodifikācijas, kas bija spēkā Latvijā (Krievijas Federācijas 1926. gada Kriminālkodekss, 1961. gada LPSR (Latvijas) Kriminālkodekss), šādu pastiprinošu

apstākli gan nenodalīja, radnieku slepkavība kā pastiprinošs apstāklis nav norādīts arī Krimināllikumā.

Autores veiktā prakses analīze ļauj secināt, ka Latvijā turpat vai katra desmitā slepkavība tiek vērstā pret kādu tuvu cilvēku – māti, tēvu, vecmāti, bērnu, mazbērnu, laulāto vai personu, kura atrodas līdzīgās tuvās attiecībās. Lai to apstiprinātu, minēšu kādus piemērus no dažādā laikā iztiesātajiem kriminālprocesiem. Tā O. N.²³, A. Ž.²⁴ un I. Č.²⁵ tūlīt pēc dzemdībām, vēloties atbrīvoties no bērna, nosmacēja savu jaundzimušo; A. S. dūmās par mēnesi vecās meitas raudāšanu nogalināja viņu ar sitieniem ar dūri pa galvu un ķermeni;²⁶ R. K. dūmās izmeta pa logu no trešā stāva savu divus mēnešus veco mazdēlu.²⁷

A. E. savu 80 gadus veco māti, kura ar grūtībām pārvietojās, strīda laikā sakarā ar to, ka viņa atteicās dot naudu alkohola iegādei, piekāva, spīdzināja un pēc tam izgrūda no dzīvokļa, kas atradās mājas devītajā stāvā;²⁸ V. P. tāda paša iemesla dēļ savu 74 gadus veco māti, kura pārvietojās invalīdu ratiņos, noslepkavoja, sitot ar koka stampu pa galvu;²⁹ savukārt M. Dž. savu māti, kura atteicās kopā ar viņu lietot alkoholu un arī atteicās to iedot, aplēja ar spirtu un aizdedzināja.³⁰

K. Z. laupīšanas nolūkā ar sevišķu cietsirdību noslepkavoja savu vecvecmāti (82 gadi) un vecmāti (64 gadi), izdarot daudzus dūrienus ar nazi un tad pārgriežot abām rikli;³¹ tāda pašā nolūkā M. K. kopā ar K. D. nožņaudza savu vecmāti;³² arī K. V. kopā M. K. ar cirvja sitieniem pa galvu nogalināja savu vecmāti, lai iegūtu viņai piederošo naudu.³³

A. K., kurš regulāri bija piesavinājies sava darba devēja naudu ģimenes vajadzību apmierināšanai, apzinoties, ka viņa noziedzīgā rīcība ir atklāta un tādēļ viņa ģimene zaudēs labklājību (viņa izpratnē tas bija nepieļaujami), nožņaudza sievu un divus mazgadīgus dēlus.³⁴ Greizsirdība, dusmas, strīds bija par iemeslu laulāto un kopdzīvotāju tišai nonāvēšanai.³⁵

Jau šie daži minētie piemēri, autoresprāt, uzskatāmi parāda, cik lielā sabiedrības daļā ir devalvēta izpratne par radniecības un laulības saitēm, cieņu pret vecākiem un vecvecākiem, mīlestību un pienākumu pret bērniem un par dzīvības vērtību vispār, un tas pie pašreizējā tiesiskā regulējuma, atšķirībā no daudzām citām valstīm,³⁶ netiek juridiski pienācīgi izvērtēts.

Krimināllikuma 48. panta pirmā daļa ar 2010. gada 21. oktobra likumu³⁷ gan papildināta ar jaunu atbildību pastiprinošu apstākli, 15. punktā norādot uz noziedzīga nodarījuma, kas saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, izdarīšanu pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir pirmajā vai otrajā radniecības pakāpē, vai pret laulāto vai bijušo laulāto, vai pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir vai ir bijis neregistrētās laulāto attiecībās, vai pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājam ir kopīga (nedalīta) saimniecība. Taču, ņemot vērā apdraudētās intereses būtiskumu un neatgriezeniskās sekas, radnieku augšupējā un lejupējā līnijā, laulāto un personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir neregistrētās laulāto attiecībās, tiša nonāvēšana būtu atzīstama par slepkavības pastiprinošo apstākli, ko, autoresprāt, diktē prakses vajadzības.

2. Slepkavība aiz huligāniskām tieksmēm

Kvalificējot slepkavību, būtiska nozīme ir precīzai vainīgā motīva noskaidrošanai, jo tiša nonāvēšana saskaņā ar Krimināllikuma 116. pantu kvalificējama tad, ja tā izdarīta personisku attiecību dēļ aiz greizsirdības, atriebības, naida, strīdā un citos tamlīdzīgos gadījumos,³⁸ kā tas galvenokārt arī vērojams praksē. Taču konstatējami

arī gadījumi, kad cietušais tiek nonāvēts vispār bez kāda iemesla vai izmantojot maznozīmīgu iemeslu kā slepkavības iegāni, kas, atbilstoši jau citētā LR Augstākās tiesas plēnuma 1992. gada 24. februāra lēmuma Nr. 1 skaidrojumam, ņemot vērā šai skaidrojumā 1996. gada 27. decembrī izdarītos grozījumus, tāpat kvalificējams saskaņā ar Krimināllikuma 116. pantu.

Tā, piemēram, kvalificēts V. V. un G. J. nodarījums, kuri, būdami alkohola ietekmē, uz ielas piekāva, nodarot smagus, dzīvībai bīstamus miesas bojājumus, un pēc tam kopīgi nožņaudza viņiem agrāk nepazīstamo A. T., kurš pēc apsūdzēto ieskata rupjā formā atteica jau atkārtoti iedot viņiem cigaretes.³⁹ E. B., tāpat atrodoties alkohola ietekmē, bez acīmredzama iemesla iesaistījās konfliktā ar S. B., kuru nogalināja ar sitieniem un spērieniem.⁴⁰ Un tie nebūt nav vienīgie piemēri.

Latvijas PSR 1961. gada kriminālkodeksa,⁴¹ ko ar Latvijas Augstākās Padomes 1991. gada 29. augusta lēmumu „Par Latvijas PSR likumdošanas aktu piemērošanu Latvijas Republikas teritorijā”⁴² nolēma uzskatīt par Latvijas kriminālkodeksu, 99. panta 2. punktā bija noteikta atbildība par slepkavību aiz huligāniskām tieksmēm, ar kuru saprata citas personas tīšu nonāvēšanu, kas izdarīta aiz acīm redzamas necieņas pret sabiedrību, tajā pieņemtajām morāles un sadzīves normām, izpaļiekot jebkādam personiskām attiecībām.⁴³

Ar 1995. gada 21. septembra likumu⁴⁴ šis slepkavības pastipriņošais apstākļlis no Latvijas kriminālkodeksa 99. panta tika izslēgts, kas, piekrītot V. Liholajas paustajam,⁴⁵ vērtējams nevienprātīgi, kaut vai no apdraudēto interešu aspekta raugoties. Tīši nonāvējot citu personu, atbildība par to noteikta Krimināllikuma 116. pantā, tiek apdraudēta šīs personas dzīvības aizsardzības interese, savukārt iepriekš aprakstītajās situācijās papildus tiek apdraudēta tiesību normām un sadzīves noteikumiem atbilstoša kārtība sabiedrībā, cilvēku droša, mierīga dzīve un atpūta. Vainīgais tīši, aizskaroši vērsas pret citiem sabiedrības locekļiem, izrādot atklātu, cīnisku sabiedrisko interešu nonievāšanu, skaidri un nepārprotami paužot to noliegšanu un nostādot tām pretī savas personiskās intereses,⁴⁶ kas būtiski palielina nodarījuma kaitīgumu salīdzinājumā ar citām, saskaņā ar Krimināllikuma 116. pantu kvalificējamajām slepkavībām.

Ņemot to vērā, kā arī ievērojot citu valstu, piemēram, Bulgārijas Republikas,⁴⁷ Lietuvas Republikas,⁴⁸ Krievijas Federācijas⁴⁹ u. c., pieredzi, būtu apspriežams jautājums par nepieciešamību atkal atzīt slepkavību aiz huligāniskām tieksmēm par vienu no kvalificētas slepkavības veidiem, kas ļautu gan juridiski pareizi izvērtēt izdarīto noziegumu, gan arī noteikt adekvātu sodu.

Kopsavilkums

1. Realizējot personas dzīvības krimināltiesisko aizsardzību, likumdevējs Latvijā noteicis atbildību par citas personas tīšu nonāvēšanu, nosakot daudz slepkavības pastipriņošo un sevišķi pastipriņošo apstākļli, kas norāda uz izdarītā nozieguma paaugstināto kaitīguma pakāpi. Atbildība ir bargāka, ja slepkavība izdarīta apstākļlos, kas attiecas uz cietušā pazīmēm, slepkavības izdarīšanas veidu, speciālu nolūku u. c.
2. Krimināllikuma 117. pantā par kvalificētu slepkavību atzīta sievietes noslepkavošana, apzinoties, ka viņa ir grūtniecības stāvokļli (1. punkts), personas, vainīgajam apzinoties, ka tā ir bezpalīdzības stāvokļli, tīša nonāvēšana (2. punkts), nepilngadīgā slepkavība (12. punkts). Taču likumdevējs, atšķirībā no tiesiskā regulējuma dažādos sabiedrības attīstības posmos, Latvijas teritorijā spēkā

bijušajām kodifikācijām un arī citu valstu krimināllikumiem nav noteicis pastiprinātu atbildību par radnieku slepkavību, lai arī Latvijā, kā to rāda autores veiktais tiesu prakses pētījums, turpat vai katras desmitās slepkavības upuris ir kāds tuvs radnieks, laulātais vai persona, ar kuru šo noziegumu izdarījušais ir neregistrētās laulāto attiecībās.

Vērtējot to kā dziļi amorālu rīcību, kas vērsta pret dabas likumiem un dabisko kārtību, tiek ierosināts Krimināllikuma 117. pantu papildināt ar jaunu apstākli, pastiprinot atbildību par radnieka augšupējā un lejupējā līnijā, laulātā un personas, ar kuru slepkavības izdarītājs ir neregistrētās laulāto attiecībās, tišu nonāvēšanu.

3. Ņemot vērā, ka slepkavība aiz huligāniskām tieksmēm apdraud ne tikai citas personas dzīvības aizsardzības interesi, bet vienlaikus tiek apdraudēta arī tiesību normām un sadzīves noteikumiem atbilstoša kārtība sabiedrībā, tiek nonievātas sabiedrības un tās locekļu intereses, kas nosaka šādas slepkavības lielāku kaitīguma pakāpi salīdzinājumā ar tišu nonāvēšanu, kas tiek kvalificēta saskaņā ar Krimināllikuma 116. pantu, tiek ierosināts apspriest jautājumu par nepieciešamību atkal atzīt slepkavību aiz huligāniskām tieksmēm par vienu no kvalificētas slepkavības veidiem, kā tas savulaik bija noteikts LPSR (Latvijas) kriminālkodeksā.

Izmantoto avotu saraksts

Literatūra

1. *Krastiņš, U., Liholaja, V., Niedre, A.* Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009.
2. Latvijas PSR kriminālkodeksa komentāri. J. Dzeniņa un A. Niedres vispārīgā redakcija. Rīga: Avots, 1982.
3. *Mincs, P.* Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Ar V. Liholajas komentāriem. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005.
4. *Zemītis, G.* Ārvalstu valsts un tiesību vēsture. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2001.
5. 1933. gada 24. aprīļa Sodū likums ar likumdošanas motīviem un sīkiem komentāriem, kā arī ar alfabētisko un citiem rādītājiem. Sastādījuši Pauls Mincs, Herberts Ehlerss, Pēteris Jakobi, Jānis Lauva. Rīga: Valsts tipogrāfija, 1934.
6. Всеобщая история государства и права. Под редакцией К. И. Батыра. Москва: Былина, 1995.
7. *Додонов, В. Н., Капинус, О. С., Щерба, С. П.* Сравнительное уголовное право. Особенная часть. Под общей и научной редакцией С. П. Щербы. Москва: Юрлитинформ, 2010.
8. История государства и права зарубежных стран. Часть 1. Под редакцией О. А. Жидкова и Н. А. Крашенинниковой. Москва: Издательство Московского Государственного университета, 1988.
9. *Крылова, Н. Е.* Основные черты Уголовного кодекса Франции. Москва: Спарк, 1996.
10. *Омельченко, О. А.* Всеобщая история государства и права. Том 1. Москва: Остожье, 1998.
11. *Серебренникова, А. В.* Основные черты Уголовного кодекса ФРГ. Москва: Диалог-МГУ, 1999.
12. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. В двух томах. Том 1. Древний мир и средние века. Ответственный редактор Н. А. Крашенинникова. Москва: Норма, 2003.
13. *Шаргородский, М. Д.* Преступления против жизни и здоровья. Москва: Юридическое издательство Министерства юстиции СССР, 1948.

Normatīvie akti

1. Latvijas Republikas Satversme: LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 43, 1993, 1. jūlijs.
2. Vispārējā cilvēka tiesību deklarācija. Grām.: Cilvēka tiesības. Starptautisko līgumu krājums. 1. sēj. (Pirmā daļa). Universālie līgumi. Apvienotās Nācijas: Ņujorka un Ženēva, 1994.
3. Krimināllikums: LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 199/200, 1998, 8. jūlijs.
4. Latvijas PSR kriminālkodekss. Rīga: Valsts tipogrāfija, 1962.
5. Sodū likums. Rīga: Valsts tipogrāfija, 1936.
6. Grozījumi Krimināllikumā: LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 178, 2010, 10. novembris.
7. Grozījumi Latvijas kriminālkodeksā: LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 154, 1995, 6. oktobris.

8. Par Latvijas PSR likumdošanas aktu piemērošanu Latvijas Republikas teritorijā: LR Augstākās Padomes lēmums. *Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs*, Nr. 33, 1991.
9. 1903. gada 22. marta Sodu likums. Tulkojums ar paskaidrojumiem par Sodu likumu piemērošanu Latvijā. Rīga: Valsts tipogrāfija, 1925.
10. Sodu likumi par krimināliem un pārmācīšanas sodiem. Rīga: Dienas Lapas apgāds, 1894.
11. XII tabulu likumi. Grām.: Blūzma, V., Zemītis, G., Osipova, S. Ārvalstu tiesību vēstures avoti (no visnenākajiem laikiem līdz 1689. gadam). Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2007.
12. Hamurabi likumu kodekss. Grām.: Blūzma, B., Zemītis, G., Osipova, S. Ārvalstu tiesību vēstures avoti (no visnenākajiem laikiem līdz 1689. gadam). Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2007.
13. Lietuvas Republikas kriminālkodekss. Grām.: Krastiņš, U., Liholaja, V. Salīdzināmās krimināltiesības. Igaunija, Latvija, Lietuva. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2004.
14. Уголовный кодекс Республики Болгария. Минск: Тесей, 2000.
15. Уголовный кодекс Российской Федерации. Москва: ЭКСМО, 2011.
16. Тайхо рицуре. В кн.: Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. В двух томах. Том 1. Древний мир и средние века. Москва: Норма, 2003.
17. Уголовные установления Тан. В кн.: Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. В двух томах. Том 1. Древний мир и средние века. Москва: Норма, 2003.
18. Уголовный кодекс 1810 года. В кн.: Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. В двух томах. Том 2. Современное государство и право. Ответственный редактор Н. А. Крашенинникова. Москва: Москва: Норма, 2003.

Juridiskā prakse

1. LR Augstākās tiesas Kriminālietu tiesu palātas 2008. gada 31. marta lēmums lietā Nr. PAK-125.
2. LR Augstākās tiesas Kriminālietu tiesu palātas 2006. gada 28. jūnija lēmums lietā Nr. PAK-0226.
3. LR Augstākās tiesas Kriminālietu tiesu palātas 2004. gada 3. novembra lēmums lietā Nr. PAK-428.
4. Kurzemes apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2007. gada 12. decembra spriedums lietā Nr. K02-0039/07.
5. Latgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2008. gada 23. maija spriedums lietā Nr. K03-0026/08.
6. Latgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2007. gada 11. decembra spriedums lietā Nr. K03-0074/07.
7. Latgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2005. gada 10. janvāra spriedums lietā Nr. K03-14/05.
8. Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2008. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr. K04-101/08-8.
9. Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2008. gada 8. janvāra spriedums lietā Nr. K04-0093-08/6.
10. Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2003. gada 23. janvāra spriedums lietā Nr. K04-430-03/26.
11. Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2002. gada 4. marta spriedums lietā Nr. K04-488-02/8.
12. Vidzemes apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2008. gada 10. jūlija spriedums lietā Nr. 11300016508.
13. Vidzemes apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2006. gada 7. jūlija spriedums lietā Nr. K05-37/06-13.
14. Zemgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2006. gada 10. marta spriedums lietā Nr. K06-371/06-2.
15. Zemgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2006. gada 23. novembra spriedums lietā Nr. K06-90/06.
16. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2008. gada 16. oktobra spriedums lietā Nr. K30-650/10.
17. Par krimināllikumu piemērošanu lietās par tišām slepkavībām: LR Augstākās tiesas plēnuma 1992. gada 24. februāra lēmums Nr. 1. Grām.: Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnuma lēmumu krājums. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2002.

Atsauces

- ¹ Vispārējā cilvēka tiesību deklarācija. Grām.: Cilvēka tiesības. Starptautisko līgumu krājums. 1. sēj. (Pirmā daļa). Universālie līgumi. Apvienotās Nācijas: Ņujorka un Ženēva, 1994, 2. lpp.
- ² Latvijas Republikas Satversme: LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 43, 1993, 1. jūlijs.

- ³ Krimināllikums: LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 199/200, 1998, 8. jūlijs.
- ⁴ *Mincs, P.* Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Ar V. Liholajas komentāriem. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005, 221. lpp.
- ⁵ *Всеобщая теория государства и права. Под редакцией К. И. Батыра.* Москва: Былина, 1995, с. 18.
- ⁶ XII tabulu likumi. Grām.: Blūzma, V., Zemītis, G., Osipova, S. Ārvalstu tiesību vēstures avoti (no vissenākajiem laikiem līdz 1689. gadam). Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2007, 48.–91. lpp.
- ⁷ *Намурabi likumu kodekss.* Grām.: Ārvalstu tiesību vēstures avoti (no vissenākajiem laikiem līdz 1689. gadam). Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2007, 6.–38. lpp.
- ⁸ *Шаргородский, М. Д.* Преступления против жизни и здоровья. Москва: Юридическое издательство Министерства юстиции СССР, 1948, с. 39.
- ⁹ *Mincs, P.* Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Ar V. Liholajas komentāriem. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005, 215. lpp.
- ¹⁰ *История государства и права зарубежных стран. Часть 1. Под редакцией О. А. Жидкова и Н. А. Крашенинниковой.* Москва: Издательство Московского Государственного университета, 1988, с. 223.
- ¹¹ *Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. В двух томах. Том 1. Древний мир и средние века. Ответственный редактор – доктор юридических наук, профессор Н. А. Крашенинникова.* Москва: Норма, 2003, с. 709.
- ¹² *Zemītis, G.* Ārvalstu valsts un tiesību vēsture. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2001, 201. lpp.
- ¹³ Тайхо рицуре. В кн.: *Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. В двух томах. Том 1. Древний мир и средние века.* Москва: Норма, 2003, с. 800–802.
- ¹⁴ Уголовные установления Тан. В кн.: *Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. В двух томах. Том 1.* Москва: Норма, 2003, с. 773.
- ¹⁵ *Омельченко, О. А.* Всеобщая история государства и права. Том 1. Москва: Остожье, 1998, с. 344.
- ¹⁶ Уголовный кодекс 1810 года. *Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. В двух томах. Том 2. Современное государство и право. Ответственный редактор – доктор юридических наук, профессор Н. А. Крашенинникова.* Москва: Норма, 2003, с. 551–553.
- ¹⁷ *Крылова, Н. Е.* Основные черты уголовного кодекса Франции. Москва: Спарк, 1996, с. 85.
- ¹⁸ *Серебренникова, А. В.* Основные черты Уголовного кодекса ФРГ. Москва: Диалог – МГУ, 1999, с. 65.
- ¹⁹ *Sodu likumi par krimināliem un pārmācīšanas sodiem.* Rīga: Dienas Lapas apgāds, 1894.
- ²⁰ 1903. gada 22. marta Sodu likums. Tulkojums ar paskaidrojumiem par Sodu likumu piemērošanu Latvijā. Rīga: Valsts tipogrāfija, 1925.
- ²¹ *Sodu likums.* Rīga: Valsts tipogrāfija, 1936.
- ²² 1933. gada 24. aprīļa Sodu likums ar likumdošanas notiviem un sīkiem komentāriem, kā arī ar alfabētisko un citiem rādītājiem. Sastādījuši Pauls Mincs, Herberts Ehlerss, Pēteris Jakobi, Jānis Lauva. Rīga: Valsts tipogrāfija, 1934, 135. lpp.
- ²³ *Latgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2005. gada 10. janvāra spriedums lietā Nr. K03-14/05.*
- ²⁴ *Zemgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2006. gada 10. marta spriedums lietā Nr. K06-371/06-2.*
- ²⁵ *Zemgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2006. gada 23. novembra spriedums lietā Nr. K06-90/06.*
- ²⁶ *Vidzemes apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2008. gada 10. jūlija spriedums lietā Nr. 11300016508.*
- ²⁷ *Latgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2007. gada 11. decembra spriedums lietā Nr. K03-0074/07.*
- ²⁸ *Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2002. gada 4. marta spriedums lietā Nr. K04-488-02/8.*
- ²⁹ *LR Augstākās tiesas Kriminālietu tiesu palātas 2004. gada 3. novembra lēmums lietā Nr. PAK-428.*
- ³⁰ *Vidzemes apgabaltiesas Kriminālietu tiesu kolēģijas 2006. gada 7. jūlija spriedums lietā Nr. K05-37/06-13.*
- ³¹ *Kurzemes apgabaltiesas 2007. gada 12. decembra spriedums lietā Nr. K02-0039/07.*
- ³² *Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2003. gada 23. janvāra spriedums krimināllietā Nr. K04-430-03/26.*
- ³³ *Latgales apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2008. gada 23. maija spriedums lietā Nr. K03-0026/08.*

- ³⁴ Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2008. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr. K04-101-08/8.
- ³⁵ Sk., piem., Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesas kolēģijas 2008. gada 8. janvāra spriedums lietā Nr. K04-0093-08/6; LR Augstākās tiesas Kriminālietu tiesu palātas 2008. gada 31. marta lēmums lietā Nr. PAK-125.
- ³⁶ Plašāk par to sk. Додонов, В. Н., Капичус, О. С., Щерба, С. П. Сравнительное уголовное право. Особенная часть. Под общей и научной редакцией С. П. Щербы. Москва: Юрлитинформ, 2010, с. 32–33.
- ³⁷ Grozījumi Krimināllikumā: LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 178, 2010, 10. novembris.
- ³⁸ Par krimināllikumu piemērošanu lietās par tišām slepkavībām: LR Augstākās tiesas plēnuma 1992. gada 24. februāra lēmums Nr. 1. Grām.: Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnuma lēmumu krājums. Rīga: Latvijas Policijas akadēmija, 2002, 20. lpp.
- ³⁹ LR Augstākās tiesas Kriminālietu tiesu palātas 2006. gada 28. jūnija lēmums lietā Nr. PAK-0226.
- ⁴⁰ Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2008. gada 16. oktobra spriedums lietā Nr. K30-650/10.
- ⁴¹ Latvijas PSR kriminālkodekss. Rīga: Latvijas Valsts izdevniecība, 1962.
- ⁴² Par Latvijas PSR likumdošanas aktu piemērošanu Latvijas Republikas teritorijā: LR Augstākās Pado-
mes lēmums. *Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs*, Nr. 33, 1991.
- ⁴³ Latvijas PSR kriminālkodeksa komentāri. J. Dzeniša un A. Niedres vispārīgā redakcijā. Rīga: Avots, 1982, 339. lpp.
- ⁴⁴ Grozījumi Latvijas kriminālkodeksā: LR likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 154, 1995, 6. oktobris.
- ⁴⁵ Krastiņš, U., Liholaja, V., Niedre, A. Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009, 120.–121. lpp.
- ⁴⁶ Krastiņš, U., Liholaja, V., Niedre, A. Krimināltiesības. Sevišķā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2009, 536. lpp.
- ⁴⁷ Уголовный кодекс Республики Болгария. Минск: Тесей, 2000, с. 60.
- ⁴⁸ Lietuvas Republikas kriminālkodekss. Grām.: Krastiņš, U., Liholaja, V. Salīdzināmās krimināltiesības. Igaunija, Lietuva, Latvija. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2004, 294. lpp.
- ⁴⁹ Уголовный кодекс Российской Федерации. Москва: ЭКСМО, 2011, с. 60.

Summary

The publication is devoted to the issue on the necessity to perfect the criminal judicial regulation on the intentional threat to life by developing new qualified murder structures. The basis for such a suggestion follows from the research carried out by the author on legal proceedings of murder cases between 2000 and 2010 inclusively, as well as from the comparative analysis of criminal judicial regulation of other countries. The legislators' historical experience has been also taken into consideration by establishing penal responsibility in codifications on intentional murder of another person which were valid in the territory of Latvia in the 20th century.